

Bliżej języka

Jaką funkcję pełni przymiotnik i przez co się odmienia?

Na rozgrzewkę

- Zadaj zagadkę swoim koleżankom i kolegom z klasy. W tym celu zastąp znaki wyrazami określającymi cechy Twojego ulubionego owocu.

Mój ulubiony owoc ma kolor, skórkę i smak.

Nowa wiadomość

Przymiotnik to odmienna część mowy. Nazywa cechy osób, przedmiotów, zjawisk, roślin i zwierząt. Odpowiada na pytania: ***jaki?, jaka?, jakie?***.

Przykłady:

kolega (jaki?) uprzejmy, tablica (jaka?) zielona, uczucie (jakie?) silne, kwiat (jaki?) połny,
psy (jakie?) łagodne

Przymiotnik łączy się w zdaniu z rzeczownikiem i jest jego określeniem.

Przykład:

Zyczliwa Maja pokazała Natalii nową szkołę.
jaka? jaką?

Czas na ćwiczenia

- Wskaż przymiotniki w podanym zdaniu. Z którymi wyrazami się one łączą?
Nowa uczennica ma długie, jasne włosy i szare, wesole oczy.
- Rozejrzyj się po klasie i zapisz po dwa przymiotniki określające podane rzeczowniki. Następnie porównaj swoje odpowiedzi z wyrazami zapisanymi przez koleżankę lub kolegę z ławki.

okno, tornister, zeszyt, tablica

- Opisz co najmniej w pięciu zdaniach salę lekcyjną ukazaną na ilustracji. Użyj jak najwięcej przymiotników.

4. Uzupełnij zdania podanymi przymiotnikami w odpowiedniej formie. Co dostrzegasz?

Siedzę w ławce ze swoim (nowy) ? kolegą. Pani pokazała nam (nowy) ? salę.
Włożyłem do tornistra (nowy) ? podręczniki. W moim planie pojawiły się (nowy) ? przedmioty.

✉ Nowa wiadomość

Przymiotnik odmienia się przez **przypadki, liczby i rodzaje**.

W **liczbie pojedynczej** odmienia się przez rodzaje:

- **męski** (r.m.), na przykład: (ten) *pracowity uczeń*,
- **żeński** (r.ż.), na przykład: (ta) *pracowita uczennica*,
- **nijaki** (r.n.), na przykład: (to) *pracowite popołudnie*.

W **liczbie mnogiej** przyjmuje rodzaj:

- **męskoosobowy** (r. m.-os.) – gdy określa grupę osób, w której są mężczyźni lub chłopcy bądź przynajmniej jeden mężczyzna lub chłopiec, na przykład: (ci) *pracowici uczniowie*,
- **niemęskoosobowy** (r. nm.-os.) – gdy opisuje grupę osób, w której nie ma żadnego mężczyzny ani chłopca, albo gdy opisuje zwierzęta, przedmioty, rośliny, zjawiska, na przykład: (te) *pracowite uczennice*, (te) *pracowite pszczoły*.

Przypadek	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
M. (kto? co?)	szkolne przedstawienie	szkolne przedstawienia
D. (kogo? czego?)	szkolnego przedstawienia	szkolnych przedstawień
C. (komu? czemu?)	szkolnemu przedstawieniu	szkolnym przedstawieniom
B. (kogo? co?)	szkolne przedstawienie	szkolne przedstawienia
N. (z kim? z czym?)	szkolnym przedstawieniem	szkolnymi przedstawieniami
Ms. (o kim? o czym?)	szkolnym przedstawieniu	szkolnych przedstawieniach
W. (o!)	szkolne przedstawienie	szkolne przedstawienia

Uwaga! W zdaniu przymiotnik dostosowuje formę do określanego rzeczownika.

5. Uzupełnij podany dialog sformułowaniem *zielony ufoludek*. Następnie wyjaśnij, dlaczego w poszczególnych wypowiedzeniach należało zastosować różne formy tego wyrażenia.

- Określ przypadki i liczbę słów wpisanych w każdym zdaniu.
- Dzień dobry, mówi ?. Chciałbym dołączyć do drużyny rugby.
  - Niestety, nie przyjmujemy ?.
  - Dlaczego zabrania się ? grać w rugby?
  - Kibice wystraszyliby się, gdyby zobaczyli na boisku ?.
  - A gdybym przyszedł z innymi ???
  - Z pewnością gazety przez miesiąc pisałyby tylko o ?.

Polecenia:

1. Zapisz temat w zeszycie.
2. Zapoznaj się z „Nową wiadomością” .
3. Wytnij ją i wklej do zeszytu.

Temat: Przymiotnik – najlepszy przyjaciel rzeczownika. (2 godz.)

4. Wskaż w pokoju okno, telewizor, stół i określ jakie one są. (gestem)
5. Przypomnij sobie odmianę rzeczownika przez przypadki i odmień pisemnie rzeczownik:
szkoła oraz wyrażenie *nasza szkoła*.
6. Zrób pol. 4 i 5. (pisemnie)